

Arnout van Kempen

Hoewel de grote woorden over Big Data, AI en ML weer wat voorbij lijken, is er op zijn minst een gezonde evolutie gaande in het accountantsvak. Toch is Arnout van Kempen bezorgd over de innovatie binnen het beroep.

DISCUSSIE | Column | 17 mei 2022

Drie zorgen over innovatie

Zo rond 1995 maakte ik kennis met ACL, een soort flexibele vraagtaal waarmee je grote databestanden kan bewerken, selecties kan maken en meer van dat fraais. Een soort SQL dus, maar flexibeler, met name waar het om de bestanden gaat die gelezen kunnen worden. ACL was in die tijd binnen Coopers & Lybrand, rechtsvoorganger van PwC, onderdeel van je opleiding in de auditpraktijk. Een van de interessantste toepassingen waaraan ik zelf meewerkte betrof geen audit, maar advisering door onze consultancycollega's op het gebied van inkoop. Met ACL maakten we eerst een analyse van de 'big data' (de term moest nog worden bedacht) van de klant en daarop werd dan advisering gebaseerd, waarmee klanten fors konden besparen op hun inkoop.

Nu, pakweg 25 jaar later, zie ik de dames en heren van Coney met tools bezig waarbij het ACL van toen soms wat bleekjes afsteekt. Contacten bij Deloitte, PwC en Flynth vertellen me over prachtige data-analyse-tools die daar worden ontwikkeld. En van Peter Eimers begreep ik dat de accountantsopleiding van de VU inmiddels Python in haar curriculum heeft opgenomen.

Dat zijn allemaal mooie berichten. Hoewel de grote woorden over Big Data, AI en ML inmiddels weer wat voorbij lijken, is intussen misschien geen revolutie maar toch minstens een gezonde evolutie gaande. Uit het promotieonderzoek van Eric Mantelaers mogen we afleiden dat die evolutie de kwaliteit van de controles aan het verbeteren is.

Tegelijk constateer ik dat tussen wat ik in 1995 al meemaakte en wat ik nu zie, er weinig fundamenteels lijkt te zijn veranderd in de praktijk. Geautomatiseerde data-analyse vindt nog maar langzaam zijn weg in de praktijk van veel kantoren. Process mining, wat echt iets nieuws is ten opzichte van de oudere data-analyse, zie ik nauwelijks in de praktijk toegepast worden. En hoe groot de belofte van AI en ML ook moge zijn, die belofte wordt zeker nog niet breed ingelost.

Ik ben sinds kort betrokken bij (maar zonder belang in) SoliTrust, een bedrijf dat software maakt die bedoeld is om al het controlewerk dat te automatiseren valt, te automatiseren. En er zijn meer partijen in de markt met vergelijkbare visies. Juist in tijden van personeelstekorten zijn dat veelbelovende ontwikkelingen.

Toch zie ik drie zaken die me zorgen baren:

1. De adoptie van al die mooie innovaties gaat langzaam. Ik zie kantoren echt worstelen met de vraag: leuke tool die we nu hebben, mooie mogelijkheden, maar hoe gaan we die nu zo inzetten dat echt waarde wordt toegevoegd voor onze klanten, voor onze mensen, voor onze organisatie?

- Innovaties die ik de afgelopen pakweg 25 jaar heb gezien, lijken allemaal sterk gericht op het automatiseren van wat we kennen. Het is een beetje het idee van de eerste auto die wel erg op een koets zonder paarden leek, of het eerste notitieblokje op de iPhone dat echt op een notitieblokje, inclusief namaak papieren rafelrandjes, moest lijken. Wat ik nauwelijks zie is fundamentele ontwikkeling van het auditmodel zelf. Zo zie ik weinig tot niets gebeuren met de oproep van Marco Moling c.s. om het aanbod van assurancevormen sterk te verbreden. Maar ook de stappen van het synthetische controlemiddel naar het analytische model en het risico-analyse-model, lijken geen vervolg te krijgen. Is het huidige model echt niet meer te verbeteren? Ik waag dat te betwijfelen. Nart Wielaard schreef alweer een hele tijd geleden aanzetten tot een visie waarin de gebruiker van de jaarrekening feitelijk goeddeels zelf de controle uitvoert. Nooit meer iets van gehoord sindsdien.
- Het denken over Big Data, data-analyse, AI en ML focust zich in mijn waarneming sterk op cijfermateriaal en op gestructureerde financiële data. Het lijkt mij zinvol, zo niet noodzakelijk, dat ook ontwikkelingen op gang komen voor het automatiseren van de analyse van teksten en gestructureerde juridische data. Wat zou er niet mogelijk worden als de accountant minstens een deel van het lezen van contracten, verslagen, memo's en brieven aan een computer zou kunnen overlaten?

Ik heb overigens geen oplossingen. Mij benieuwt vooral of anderen deze zorgen delen, andere zorgen hebben, of juist willen vertellen dat ik me zorgen maak om niks.

Arnout van Kempen di CCO CISA is werkzaam als zelfstandig compliance officer voor (grotere) mkb-kantoren en docent voor SRA, NBA en Saxion Hogeschool. Hij is lid van de Commissie Financiële verslaggeving & Accountancy van de AFM en lid van de signaleringsraad van de NBA en van het platform niet-ooB-kantoren. Daarnaast is hij diaken van het bisdom 's-Hertogenbosch.

GERELATEERD

MAGAZINE | 14 december 2022

Data science voor mkb-accountants: 'Wees nieuwsgierig en ga aan de slag'

De werkgroep Digitale Transformatie van de kennisgroep Accounttech van de NBA deed in het eerste halfjaar van 2022 onderzoek naar het gebruik van data science door... →

NIEUWS | 08 november 2022

Jumbo wint internal audit innovatieprijs

Supermarktketen Jumbo is de winnaar van de achtste Protiviti Internal Audit Innovation Award. De prijs, opgezet door Protiviti en IIA Nederland, is bedoeld om internal... →

NIEUWS | 30 augustus 2022

Coney Minds biedt hbo-docenten gratis training data-analyse

Accountants- en analyticskantoor Coney Minds wil HBO-docenten accountancy, finance en business kennis laten maken met data-analyse technieken. Daarvoor biedt het... →

Pieter de Kok

DISCUSSIE | Column | 06 juli 2022

Ergens een mening over hebben

Is het nog mogelijk ergens een mening over te hebben, in het bijzonder een mening die niet positief is? Pieter de Kok denkt van wel, maar het is uitdagend. →

DISCUSSIE | Opinie | 23 juni 2022

Stille ramp in de Limpergzaal

Iets te laat liep ik op 16 juni de Limpergzaal bij de NBA in voor de Accounttech bijeenkomst. Het thema duurzaamheid stond prominent op de agenda. Ik was dan misschien... →
